

JUSTIITSMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 1558-o

Tallinnas 30. novembril 2015.a.

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon, koosseisus Priit Lello (eesistuja), Sulev Sulsenberg ja Evelyn Hallika vaatas kirjalikus menetluses läbi GrillSeason OÜ (registrikood nr 12202826) kaebuse kaubamärgi „GRILLCUBE“ (taotluse nr M201200378) osalise registreerimisest keeldumise otsuse tühistamiseks.

Kaebus on võetud tööstusomandi apellatsioonikomisjoni (edaspidi apellatsioonikomisjon) menetlusse nr 1558 all. Eelmenetlejaks määrati Priit Lello.

Kaebuse esitajat esindab patendivolnik Mart Enn Koppel, KOPPEL Patendibüroo OÜ.

I Asjaolud ja menetluse käik

Patendiameti 21. augusti 2014 otsusega nr 7/M201200378 rahuldati kaebaja kaubamärgi „GRILLCUBE“ registreerimistaotlus nr M201200378 osaliselt ning Patendiamet tegi kaubamärgi registreerimise otsuse järgmiste kaupade suhtes:

Klass 4	tööstuslikud õlid ja rasvad; määrdeained; tolmu absorbeerivad, niisutavad ja siduvad ained; valgustusained; küünlad, tahid.
Klass 11	valgustus-, kütteseadmed, aurugeneraatorid; jahutusseadmed; kuivatus-, ventilatsiooni-, veevarustus- ja sanitaarseadmed; gaasiga töötavad pannid; praeahjud (gaasiga); ahjude tuharestid; ahjude väliskestad, ahjukestad; grillahjudes kasutatavad laavakivid; röstrid; keeduseadmed, keetlid; küpsetusplaadid (köögitarbed); piirituspõletid; pliidid, praevardad (pöörlevad).
Klass 21	maja- ja köögitarbed ning nõud; kammid ja käsnad; harjad (v.a pintslid); harjamaterjal; puhastus- ja koristustarbed; põrandakaabitsad; töötlemata või pooltöödeldud klaas (v.a ehitusklaas); klaas-, portselan- ja fajansstooted, mis ei kuuluteistesse klassidesse; küpsetuspannid (v.a elektrilised); praepannid, paellapannid, vokkpannid (v.a elektrilised); grillid (köögiriistad); grilltoendid ja -alused; küpsetusplaadid (kööginõud); küpsetusvardad (metallist); söekorvid, söeämbrid.

Kaubamärgiseaduse (edaspidi KaMS) 9 lg 1 punktide 2 ja 3 ning § 39 lõigete 2 ning 3 alusel keeldus Patendiamet kaubamärgi registreerimisest järgmiste kaupade osas:

Klass 4	kütteained (k.a küttepiiritus) puidust kütteained; halupuud, hakkepuit, puitlaastud, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; süüteained; puusöe süütis; puidubrikett; brikettkütus, küttebrikett; küttepuud; paberpeerud; puupeerud, süütepeerud; puusüsi (kütus); tulehakatis; turbabrikett (kütus); turbaplokid (kütus); kütteruvas;

Klass 11 toiduainete kuumtööluseseadmed, grillid (köögiseadmed); bbq-ahjud; suitsuahjud, ahjud; küpsetusseadmed, küpsetid; gaasipõletid; süüteseadised.

Kaebaja ei nõustunud Patendiameti otsusega osas, milles tema kaubamärgi registreerimistaotlus jäeti rahuldumata ning esitas otsuse peale kaebuse.

Kaebaja põhiseisukohad

Kaebaja leiab, et Patendiameti osalise keeldumise otsus on keeldumise osas õigusvastane, kuna Patendiamet on valesti kohaldanud KaMS § 9 lg 1 punkte 2 ja 3.

Esmalt toob kaebaja välja, et tema kaubamärgitaotlus on põhitaotluseks Madridi süsteemi alusel rahvusvahelisele kaubamärgi registreeringule GRILLCUBE (nr 1164983, kaebuse lisa 5). Tähisele on teinud ekspertiisi ka Euroopa Siseturu Ühtlustamise Amet (OHIM) (lisa 7), mis ei leidnud ühtegi absoluutset keeldumisalust ja registreeris tähise Ühenduse kaubamärgina samade kaupade osas. Kaubamärk GRILLCUBE on klassides 4, 11 ja 21 registreeritud Ühenduse kaubamärk nr 1164983 (lisa 6), millel on õiguskaitse ka Eestis. Kaebaja rõhutab, et OHIM tegi tähisele samadel faktilistel asjaoludel identsel õigusel (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/95/EÜ) põhineva absoluutsete keeldumisaluste ekspertiisi ja ei leidnud, et tähisel puuduks eristusvõime või et see oleks kirjeldav. Antud juhul tuleb aga eriti rõhutada, et OHIM on kontrollinud märgi registreeritavust absoluutsetest alustest lähtudes ka ingliskeelsetes riikides (Suurbritannia, Malta). See fakt on määrav, kuna Patendiamet on lähtunud justnimelt tähise ingliskeelsest tähendusest ja esitanud tõendeid ingliskeelsest keskkonnast. Kaebaja leiab, et just eelkõige OHIMi ekspertiisi tulemus ja kehtiv Euroopa Liidu registreering peaks Patendiametile näitama, et kui samadel õiguslikel alustel tehtud ekspertiisi käigus ei tuvastatud mh inglise keelt emakeelena kõnelevate tarbijate jaoks kirjeldavat tähendust, siis on Eesti tarbijate ingliskeelsest tähendusest lähtuvat taju hinnates tehtud ilmne kaalutusviga. Lisaks on OHIMi ekspertiis tehtud ka inglise keelt mitteemakeelena rääkivates riikides, sh Eestis ning Eestile rohkem või vähem keeleliselt, kultuuriliselt või ajalooliselt sarnastes riikides nagu Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis. Euroopa Liidu amet on muuhulgas kontrollinud, et tähis ei oleks eristusvõimetu Eesti tarbija seisukohalt. Patendiamet jättis aga OHIMi ekspertiisi tulemuse oma kaalutusotsust tehes täielikult kõrvale. Põhjenduseks tõi Patendiamet, et neile ei ole teada kõik vastava OHIMi menetluse asjaolud ning Eestis on väljakujunenud oma siseriiklik kaubamärgi registreerimise praktika ja OHIM-i praktika ei ole Patendiametile siduv. Kuna Eesti kaubamärgiõigus põhineb direktiivil 2008/95/EÜ, siis on taotlejal ka õigustatud ootus õiguse ühetaolisele kohaldamisele. Patendiametil peaksid olema erakorralised põhjused, miks jätta OHIMi järeldused kõrvale ja piirata ühises õigusruumis (direktiivi kehtivusalas) ettevõtjal tähise kaitsmist kaubamärgina. Antud juhul sellist erandlikkust ei ole. Kokkuvõtvalt oleks Patendiamet pidanud OHIMi registreeringut uurima ja vastavat asjaolu (OHIMi ekspertiisi tulemust) arvestama ning kohaldama sama praktikat nagu OHIM. Kaebaja leiab, et kui OHIM on õigust ühtepidi kohaldanud, tohib Patendiamet teistpidi otsust teha vaid siis, kui OHIMi otsus on ilma kahtlusteta ebaõige ning rikub direktiivi norme. Antud juhul see nii ei ole.

Täiendava asjaoluna toob kaebaja välja, et identne kaubamärk GRILLCUBE on registreeritud rahvusvahelise kaubamärgina ka Norras (lisa 8) ja Austraalias (lisa 9), USA-s (lisa 10) ja Venemaal (lisa 11) kusjuures mitte ühegi absoluutsetele alustele ekspertiisi teostav amet peale Patendiameti ei ole pidanud tähist mittekaitsstavaks. Kaebaja nõustub, et neid registreeringuid ei pea Patendiamet oma otsuses aluseks võtma, ent arvestades Patendiameti kokkupuuteid ja vilumust erinevate ametite absoluutsete aluste ekspertiisi praktikaga, ei tohi nimetatud registreeringuid kaalumisel ka kõrvale jätta. Taotleja hinnangul

on viidatud registreeringud, eriti inglisekeelsete ametite (USA, Austraalia) registreeringud, olulise kaaluga faktilised asjaolud.

KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaldamisel leidis Patendiamet, et tähis GRILLCUBE on viidatud kaupade osas üksnes nende omadusi ja otstarvet kirjeldav, näidates, et tegemist on kuubiku kujuliste tulesüütamise vahenditega ning kuubiku kujuliste grillimise- ja küpsetusseadmetega. Kaebaja hinnangul on Patendiamet jõudnud valele järeldusele sõna GRILLCUBE tähenduse ja Eesti tarbija taju osas. Näiteks analüüsib Patendiamet sõnu „cube“ ja „grill“ eraldi, kuid vastuseta jääb küsimus, milline otsene ja kindel seos on sõna GRILLCUBE ja tähistatava kauba omaduste, liigi vm tunnuste vahel. Kaebaja leiab, et kuigi „grill“ vihjab, et toodet kasutatakse grillimiseks, tähistab sõna „cube“ üksnes üldist geomeetrilist kujundit ning sellisena ei sisalda mingit konkreetset infot toote liigi või muude kirjeldavate tunnuste kohta. Kaebaja rõhutab, et GRILLCUBE on välja mõeldud sõna ja see ei kirjelda Eesti asjaomase avalikkuse jaoks kõiki grillimisega seotud asju, mis ameti sõnu tsiteerides „võivad olla kuubi kujulised“.

Samuti pole kaebaja hinnangul õige ameti järeldus, et kui vastava toote pakendil on kiri GRILLCUBE, siis on tarbijale kohe arusaadav, millega on tegu. Kaeba leiab, et kirjeldavuse hindamisel tuleb uurida sõnalise tähise tähendusest ainult seda, kas asjaomase avalikkuse seisukohast vaadatuna on tähise ja nende kaupade või teenuste, mille jaoks registreerimist taotletakse, vaheline seos piisavalt otsene ja kindel (Euroopa Kohtu 20.07.2004 otsus T-311/02, p 30). Ekspertiisi käigus KaMS § 9 lg 1 punkti 3 kohaldamisel tuleb lähtuda ainuüksi kaubamärgitaotluses toodud andmetest, jättes kõrvale taotleja tegeliku või võimaliku äritegevuse. Vaadeldes esitatud sõnamärgi taotlust ja selles toodud kaupu, siis võib kaubamärk GRILLCUBE olla taotluses toodud kaupade osas sugestiivne ja vihjav, kuid mitte kirjeldav, sest ühtegi kauba omadust ei ole otseselt seotud sõna võimaliku tähendusega. Euroopa Kohus on (20.09.2001 otsus nr C-383/99 Procter & Gamble, p 40) leidnud, et kui kaubamärk on moodustatud mitmest sõnast, siis kirjeldavuse tuvastamiseks peab kirjeldav olema märk tervikuna, mitte ainult iga sõna eraldi võttes. Iga tajutav erinevus sõnade kombinatsioonis, mis on registreerimiseks esitatud, võrreldes väljenditega, mida kasutatakse igapäevases kõnes asjaomase kaubaklassi tarbijate hulgas, mis osutab kaupadele või teenustele või nende põhiomadustele, on asjakohane andmaks eristavat iseloomu sõnade kombinatsioonile võimaldades seda kaubamärgina registreerida. Antud juhul ei ole sõnade kombinatsioon GRILLCUBE asjaomase kaubaklassi tarbijate hulgas kasutuses, ja kindlasti mitte igapäevases kasutuses. Üksnes see asjaolu näitab, et tegemist on ebatavalise ja kaubamärgiks sobiva tähise ja sõnakombinatsioonil tervikuna on olemas ilmne tajutavus ja eristav iseloom.

Kaebaja leiab, et KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaldamise eelduseks on, et asjaomase avalikkuse poolt tajutava sõna tähenduse ja taotluses toodud kaupade sisu vahel on selge seos. Antud juhul see nii ei ole ja seda seost ei ole amet ka kuidagi tõendanud. See seos puudub nii klassi 4 kui 11 osas, kuna ühegi taotluses toodud kauba omaduseks ei ole kuubikujulisus. Seose puudumist kaupade omadusega „kuubikujulisus“ näitab ka asjaolu, et amet on näiteks pidanud kaubamärki registreeritavaks kaupade grillahjudes kasutatavad laavakivid; röstrid; küpsetusplaadid (köögitarbed); piirituspõletid; pliidid; küpsetuspannid (v.a elektrilised); grillid (köögiriistad); grilltoendid ja -alused; küpsetusplaadid (kööginõud); osas, kuid mitte kütteained (k.a küttepiiritus) halupuud, hakkepuit, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; toiduainete kuumtöötlusseadmed, grillid (köögiseadmed); küpsetusseadmed jm osas. Samas võivad need välja jäetud kui ka nõustatud kaubad olla nii kuubikujulised kui ka seotud toidu küpsetamisega. Loogika puudumist kaupade omaduste ja tähise tähenduse vahel illustreerib eriti hästi Patendiameti otsus, et kl 21 kauba grillid (köögiriistad) osas on tähis registreeritav, kuid kl 11 kauba grillid (köögiseadmed) osas mitte.

KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaldamisel leidis Patendiamet, et sõnade kombinatsioon GRILLCUBE annab mõista, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud kuubikuliste toodetega. Eristusvõimele hinnangut andes tugines Patendiamet tähise väidetavale kirjeldavusele. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt ei saa eristusvõime puudumine olla tingitud ainult sellest, et asjaomasel tähisel puudub fantaasiavärving või et see ei ole ebatavaline ja ligitõmbav (Euroopa Kohtu otsus 05.04.2001 T-87/00 EASYBANK, punkt 39). Kaebaja hinnangul on käesoleval juhul väljamõeldud sõnakombinatsioon ebatavaline, sest sellist sõna pole olemas või kasutuses ja ainuüksi seetõttu on tähisel vähemalt minimaalne eristusvõime. Patendiamet leiab otsuses, et registreerimisest keeldutud toodete näol on tegemist kuubikujuliste tulesüütamise vahenditega ning kuubiku kujuliste grillimis- ja küpsetusseadmetega. Patendiamet väidab otsuses, et markeerides taotleja loetus toodud kl 11 kaupu ei nõua tarbijalt suurt mõttepingutust, et aru saada mis otstarbeks ja ning millise kujuga toode on. Kaebaja sellega ei nõustu, kuna vaadeldes Patendiameti valikut, mille osas keeldumisaluseid kohaldati, puudub selles loogika. Näiteks ei haaku see argumentatsioon kaupade röstid (registreeriti) ja grillid (kõõgiseadmed) osas (keelduti) – mõlemad toiduvalmistamise vahendid võivad teoreetiliselt olla kuubikujulised. Kaebaja leiab, et klassi 4 kuuluvad kaubad ei ole kaubamärgi tähendusega seotud ja tähis ei kirjelda ühtki neist. Nimelt, sõna „grill“ ei ole seotud tulesüütamise või kütmisega ja veel vähem on sellega seotud sõnapaar GRILLCUBE.

Patendiamet leiab, et tähis on kirjeldav ka klassi 4 kuuluvate süütevahendite osas kütteained (k.a küttepiiritus), puidust kütteained; halupuud, hakkepuit, puitlaastud, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; süüteained; puusöe süütis; puidubrikett; brikettkütus, küttebrikett; küttepuud; paberpeerud; puupeerud, süütepeerud; puusüsi (kütus); tulehakatis; turbabrikett (kütus); turbaplokid (kütus); küteturvas. Kaebaja hinnangul võib süütamine või kütmine küll olla osa ettevalmistavast tegevusest, kuid mitte grillimine. Seda seisukohta kinnitab ka Eesti keele seletav sõnaraamat, mille kohaselt tähendab „grill“ rösterit (lisa 12) ja „grillima“ kuivalt kuumutama ja pruunistama; röstima (lisa 13). Sõnaraamatu tähendusest nähtuvalt on grillimine seotud üksnes toiduvalmistamisega ja sõna ei oma süütamise või kütmisega seotud tähendust ning seetõttu pole nendel tegevustel otsest tähenduslikku seost grillimisega.

Täiendavalt kl 4 kaupade osas on Patendiamet oma otsuses leidnud, et kaubamärk ei ole kirjeldav keetmisega seotud seadmete osas (keeduseadmed, keetlid). Kaebaja hinnangul ei ole keetmise seadmed süütamise ja kütmisega vähem seotud kui grillimisega, kuna ka keetmisel tuleb kuumuse saamiseks midagi süüdata ja temperatuuri saamiseks peab kasutama kütet. Patendiamet peab õigust kohaldama ühetaoliselt, st kui amet leiab, et keetmine ei hõlma tarbijate jaoks süütamist ja kütmist, ei hõlma seda ka grillimine ning tegemist pole kauba omaduse kirjeldamisega. Teisisõnu, asjaolu, et grillimisel kuumutatakse toiduaineid erinevalt keetmisest ilma veeta, ei tähenda see, et sõna „grill“, veel vähem sõnapaar GRILLCUBE, tähendus kirjeldaks tarbija jaoks süütamise ja kütmise kaupu. Lähtuvalt eeltoodust ei kirjelda tähis klassi 4 kaupasid.

Kokkuvõtvalt on kaebaja seisukohal, et kaubamärk GRILLCUBE ei ole Eesti tarbija jaoks taotluses toodud kaupade osas kirjeldav, sel on eristusvõime ning tarbija tajub seda kui kaubamärki, mis eristab ühe ettevõtja kaupu teiste ettevõtjate omadest, seega puudub alus KaMS § 9 lg 1 punktide 2, 3 kohaldamiseks. Kaebaja palub Patendiameti otsuse tühistada kaubamärgi registreerimisest keeldutud teenuse osas ja kohustada Patendiametit tegema uue otsuse apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Patendiameti põhiseisukohad

29. jaanuaril 2015 esitatud seisukohtades leiab Patendiamet, et kaubamärgi GRILLCUBE osalise registreerimise ja osalise registreerimisest keeldumise otsus on seaduslik ja põhjendatud.

Kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei saa registreerida kaubamärke, mis koosnevad üksnes tähistest, mida on võimalik kasutada nende kaupade või teenuste kirjeldamiseks, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse. Antud sätte eesmärgiks olev avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik äritegevuses kasutada nende kaupade või teenuste kirjeldamiseks, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et neil oleks võimalik neid tähiseid kasutada oma kaupade või teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks. Seetõttu ei ole märgid, mis koosnevad üksnes kirjeldavatest tähistest, kaubamärgina registreerimiseks sobivad.

Keskmine Eesti tarbija mõistab inglise keelt. Inglise keelest saab keskmine Eesti tarbija aru, kuna see on üks enim kasutatavatest ja arusaadavatest võõrkeeltest, seda õpetatakse Eesti üldhariduskoolides ning Statistikaameti andmete põhjal saab inglise keelest vähemalt igapäevase suhtlemise piires aru üle 581 400 inimese, kelle koduseks keeleks ei ole inglise keel (2012. aasta andmed, inimesed vanuses 15-74). Seega tuleb silmas pidada, et keskmine Eesti tarbija valdab inglise keelt üle keskmise hästi.

Tähis GRILLCUBE koosneb kokku kirjutatud kirjeldavatest ingliskeelsetest sõnadest 'grill' ja 'cube'. Sõna 'grill' tähendab 'grilli, röstsi; grillima, röstima' ning 'cube' tähendab kuupi; kuubikut, kuubikujulist eset (Silvet, www.keelevara.ee). Tähis GRILLCUBE osutub taotluses nimetatud klassi 4 kaupade kütteained (k.a küttepiiritus); puidust kütteained; halupuud, hakkepuit, puitlaastud, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; süüteained; puusöe süütis; puidubrikett; brikettkütus; küttebrikett; küttepuud; paberpeerud, puupeerud; süütepeerud; puusüsi (kütus); tulehakatis; turbabrikett (kütus); turbaplokid (kütus); küteturvas ja klassi 11 kaupade toiduainete kuumtötlusseadmed; grillid (kõögiseadmed); bbq-ahjud; suitsuahjud, ahjud; küpsetusseadmed, küpsetid; gaasipõletid; süüteseadised osas üksnes nende omadusi ja otstarvet kirjeldavaks, näidates, et tegemist on kuubikukujuliste tulesüütamise vahenditega ning kuubikukujuliste grillimis- ja küpsetusseadmetega. Markeerides toodud kaupa tähisega GRILLCUBE mõistab isegi inglise keelt mitte hästi kõnelev keskmine Eesti tarbija, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud toodetega, mis on kuubikujulised. Seega on sõnakombinatsioon GRILLCUBE taotleja loetus toodud kaupade omadusi ja otstarvet kirjeldav tähis.

Eeltoodust tulenevalt jõudis Patendiamet järeldusele, et tähis GRILLCUBE koosneb üksnes sõnadest, mida tervikuna on võimalik kasutada kaupade kirjeldamiseks, näitamaks nende omadusi ja otstarvet. Arvestades avalikku huvi, millel keeldumise aluseks olev säte põhineb, peab registreerimiseks esitatud tähis jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et neil oleks võimalik neid tähiseid kasutada oma kaupade/teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks. Seega pole tähis GRILLCUBE klassi 4 kaupade kütteained (k.a küttepiiritus); puidust kütteained; halupuud, hakkepuit, puitlaastud, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; süüteained; puusöe süütis; puidubrikett; brikettkütus; küttebrikett; küttepuud; paberpeerud, puupeerud; süütepeerud; puusüsi (kütus); tulehakatis; turbabrikett (kütus); turbaplokid (kütus); küteturvas ja klassi 11 kaupade toiduainete kuumtötlusseadmed; grillid (kõögiseadmed); bbq-ahjud; suitsuahjud, ahjud; küpsetusseadmed, küpsetid; gaasipõletid; süüteseadised osas KaMS § 9 lg 1 p 3 mõttes kaubamärgina registreeritav.

Vastavalt kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 p 2 ei saa õiguskaitset tähis, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv. Eristusvõime hindamisel KaMS § 9

Ig 1 p 2 mõttes tuleb arvestada esiteks kaupu ja teenuseid, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, ja teiseks tuleb hinnata registreerimiseks esitatud tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt, kelleks on vastava kauba või teenuse keskmine tarbija, kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ning arukas (Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-363/99, p 34).

Asjaomaseks sihtgrupiks on inglise keelt mõistev Eesti keskmine tarbija. Järelikult tuleb taotletavale tähisele õiguskaitse andmise hindamisel lähtuda piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise tarbija eeldatavast ootusest. Patendiamet on seisukohal, et keskmine, piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas tarbija, kes mõistab ka inglise keelt, ei taju süüteainetel ja grillimise- ning küpsetusseadmetel tähist GRILLCUBE kui ühe ettevõtja kaupadele viitavat kaubamärki.

Kõnealuste toodete tarbijate sihtrühm saab kaubamärgi registreerimise taotlusega hõlmatud kaupade (klassi 4 kaubad: kütteained (k.a küttepiiritus); puidust kütteained; halupuud, hakkepuit, puitlaastud, grillsüsi, puidugraanulid; süütevahendid; süüteained; puusöe süütis; puidubrikett; brikettkütus; küttebrikett; küttepuud; paberpeerud, puupeerud; süütepeerud; puusüsi (kütus); tulehakatis; turbabrikett (kütus); turbaplokid (kütus); küteturvas ja klassi 11 kaubad: toiduainete kuumtöötlusseadmed; grillid (kõögiseadmed); bbq-ahjud; suitsuahjud, ahjud; küpsetusseadmed, küpsetid; gaasipõletid; süüteseadised) valguses aru, et ingliskeelne sõnade kombinatsioon GRILLCUBE annab mõista, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud kuubikujuliste toodetega. Kohtupraktikast tuleneb, et sõnamärk, mis on kaupade või teenuste omadusi kirjeldav, on samade kaupade või teenuste suhtes eristusvõimetu (Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-363/99 p 86, Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas nr C-265/00 p 19). Kirjeldavate ingliskeelsete sõnade kokkukirjutamine ei lisa tähisele eristusvõimet ega muuda tähise tähendust. Tarbija ei analüüsi kauba pakendil, kas sõnade kokkukirjutamine on keeleliselt korrektne või mitte. Antud juhul ei oma mitte üksnes eraldivõetavad sõnad kirjeldavat tähendust, vaid ka sõnade kombinatsioon tervikuna. Keskmine Eesti tarbija mõistab inglise keelt ning saab terminist GRILLCUBE aru kui igapäevasesse sõnavarasse kuuluvatest sõnadest moodustatud terminist 'grillkuup, grillikuubik'. Tarbija mõistab, et sellel on taotleja loetelus toodud kaupade markeerimisel arusaadavalt ühene tähendus – tegemist on grillimise toiminguks mõeldud kuubikujuliste toodetega. Kombinatsioonil puuduvad elemendid, mis lubaks ilma võimaliku segiajamiseta eristada kaupu nendest, millel on teine päritolu. Kaubamärgid, millel puudub eristusvõime, on eelkõige kas sellised, mida asjaomase avalikkuse seisukohalt vaadatuna tavaliselt kasutatakse kaubanduses asjaomaste kaupade ja teenuste tähistamiseks või sellised, mille puhul on vähemalt alus põhjendatult arvata, et neid võidakse niimoodi kasutada. Patendiameti hinnangul on tähis GRILLCUBE klassi 4 ja 11 kaupadel eristusvõimetu, kuna ei täida kaubamärgi peamist funktsiooni – tähis ei erista ühe ettevõtja kaupu teise ettevõtja samaliigilistest kaupadest.

Seoses kaebaja vastuväidetega Patendiameti otsusele esitas Patendiamet järgmised vastuväited.

Patendiamet ei nõustu taotlejaga, et tähise ekspertiisi käigus on Patendiamet tarbijate taju hinnates teinud kaalutusvea. Patendiamet rõhutab, et apellatsioonikomisjon on oma otsustes korduvalt väljendanud seisukohta, et kaubamärgi registreerimine teistes ametites ei ole kaubamärgi Eestis registreerimise aluseks ja iga amet lähtub kaubamärke registreerides oma kaubamärgiseadusest, turusituatsioonist ja tarbijaskonna teadmistest (nt otsus nr 636, 744, 768 jt). Euroopa Kohus on 12.02.2004 otsuses C-218/01 sedastanud, et üksnes koosmõjus kõikide muude asjaoludega, mida mingis pädevas ametiasutuses kaubamärgi eristusvõime määra hindamisel arvesse võetakse, võib arvestada identse kaubamärgi registreerimist. Käesoleval juhul ei ole kõik asjaolud, mis on seotud käesoleva märgi

registreerimisega teistes ametites, Patendiametile teada. Kõikide riikide kaubamärgiseadused on territoriaalse ulatusega ning ühe riigi kaubamärgiseadust ei saa rakendada teises riigis. Iga amet teeb iseseisvalt kaubamärkidele ekspertiise ning taotleja tähisele ekspertiisi tehes oleme lähtunud Patendiameti senisest praktikast. Eestis on väljakujunenud oma siseriiklik kaubamärgi registreerimise praktika ning OHIM-i praktika ei ole Patendiametile siduv. Patendiamet rõhutab, et ei saa jätta kõrvale ekspertiisi käigus ilmnenuid asjaolusid üksnes seetõttu, et registreerimiseks esitatud kaubamärk on Ühenduse kaubamärgina registreeritud. Kaubamärgiseadus ei võimalda Patendiametil ekspertiisi teostamisest loobuda üksnes seetõttu, et vastav tähis on kaubamärgina registreeritud kas teises riigis või Euroopa Liidus.

Seoses OHIMi menetlusega leiab Patendiamet, et ametile pole teada, millel OHIMi järeldused põhinevad, sest positiivseid otsuseid ei kommenteerita. Patendiametile on teada vaid asjaolu, et kaubamärk GRILLCUBE on Ühenduse kaubamärgina registreeritud ehk OHIM on teinud positiivse otsuse. Patendiamet kordab, et ei saa jätta kõrvale ekspertiisi käigus ilmnenuid asjaolusid üksnes seetõttu, et registreerimiseks esitatud kaubamärk on Ühenduse kaubamärgina registreeritud. Kaubamärgiseadus ei võimalda Patendiametil ekspertiisi teostamisest loobuda üksnes seetõttu, et vastav tähis on kaubamärgina registreeritud kas teises riigis või Euroopa Liidus.

Patendiamet märgib, et Eesti kaubamärgiseaduse kohaselt pole OHIMi otsused Patendiametile legaalseks aluseks registreerimisotsuste tegemisel. Seega ei saa kaebaja järeldada, et Patendiamet juhindub vaid OHIMi otsusest ning jätab ekspertiisi käigus tuvastatud asjaolud tähelepanuta. Eesti kaubamärgiseadusest ei tulene ka, et Patendiametil peaksid olema erakorralised põhjused, miks jätta OHIMi järeldused kõrvale. Eesti kaubamärgiseadus näeb ette, et Patendiamet kontrollib ekspertiisi käigus kaubamärki KaMS § 9 lõikes 1 ja §-s 10 sätestatu suhtes, mida Patendiamet on ka teinud.

Patendiamet ei saa nõustuda kaebaja väitega, et Eesti siseriiklik kaubamärgipraktika peab olema identne kogu Euroopa Liidu ja OHIMi kohaldatava praktikaga. Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6 kohaselt määratakse kaubamärkide registreerimise tingimused kindlaks liidu iga liikmesriigi õigusaktidega. Iga riik lähtub registreerides oma kaubamärgiseadusest, turusituatsioonist ja oma tarbijaskonna teadmistest. Eestis on välja kujunenud oma siseriiklik kaubamärgi registreerimise praktika, mis tugineb nii Euroopa Kohtu otsustes esitatule kui ka Pariisi konventsioonis sätestatule (apellatsioonikomisjoni otsus 876-o, 31.05.2007).

Patendiamet ei leia, et kaebaja õigusi saab riivata asjaolu, et Patendiamet on ekspertiisi tehes hinnanud esitatud tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt ning seega tuginenud antud tähise ingliskeelsele tähendusele ning asjaolule, et kirjeldavate ingliskeelsete sõnade kokkukirjutamine ei lisa tähisele eristusvõimet ega muuda tähise tähendust. Kuna teadaolevalt valdab keskmine Eesti tarbija inglise keelt üle keskmise hästi, ei saa ingliskeelsete tähiste puhul nende tähendusi eesti keeles kõrvale jätta.

Patendiamet rõhutab, et teiste riikide kaubamärgipraktika ei saa olla Eestile siduv, sest see on seotud vastavas riigis eksisteerivate konkreetsete asjaoludega, mis on Patendiametile teadmata. Patendiamet märgib, et ka Euroopa Kohus on oma 12.02.2004 otsuses C-218/01 leidnud, et fakti, et identne kaubamärk on registreeritud ühes liikmesriigis identsetele kaupadele ja teenustele, võib arvestada ka mõni teine liikmesriigi pädev ametiasutus, seda koosmõjus kõikide muude asjaoludega, mida selles asutuses kaubamärgi eristusvõime määra hindamisel arvesse võetakse, kuid see ei ole kaubamärgi registreerimise või registreerimisest keeldumise juures otsustav tegur. Patendiamet lisab, et antud juhul ei ole USA, Venemaa, Austraalia ning Norra näol isegi tegemist Euroopa õigusruumi kuuluvate riikidega.

Patendiamet ei nõustu kaebajaga, et Patendiamet on jõudnud valele järeldusele sõna GRILLCUBE tähenduse ja Eesti tarbija taju osas. Patendiamet vaidleb ka vastu kaebaja väitele, et Patendiamet analüüsib sõnu „cube“ ja „grill“ eraldi. Patendiamet selgitab sõnade tähendust, kuid analüüsib antud tähist siiski sõnade kombinatsioonina. Patendiamet on ekspertiisi käigus tuvastanud, et tähis GRILLCUBE annab konkreetset infot kauba kirjeldavate tunnuste kohta. Patendiamet on seisukohal, et markeerides taotluses nimetatud kaupa tähisega GRILLCUBE mõistab tarbija, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud toodetega, mis on kuubikujulised. Klassi 4 loetelus olevate kaupade osas on Patendiamet taotlejale esitanud materjali (25.11.2013 kirja lisad 1-17), kust nähtub, et grillimise alustamisel kasutatakse tule süütamiseks väga palju kuubikujuliseks pressitud/vormitud tahkeid tulesüütamise vahendeid. Klassi 11 loetelus toodud seadmete peal näitab aga tähis GRILLCUBE otseselt, et vahendid, mis on kasutusel grillimise toimingute ajal, on kuubikujulised. Patendiamet on eeltoodu tõendamiseks esitanud (25.11.2013 kirja lisad 18-25) näiteid grillimiseks/küpsetamiseks mõeldud seadmete kuju kohta. Seega on sõnakombinatsioon GRILLCUBE taotleja loetelus toodud kaupade omadust ja otstarvet kirjeldav ning seos sõna GRILLCUBE ning tähistatava kauba omaduse ning otstarve vahel on olemas.

Kaebaja rõhutab, et GRILLCUBE on väljamõeldud sõna ja see ei kirjelda Eesti asjaomase avalikkuse jaoks kõiki grillimisega seotud asju, mis ameti sõnu tsiteerides „võivad olla kuubikujulised“. Patendiamet kaebajaga ei nõustu. Euroopa Kohus on otsuses nr C-191/01P leidnud, et tähise kirjeldavana käsitlemise eeltingimuseks ei ole see, et see tähis oleks juba kaubamärgitaotluse esitamise hetkel realselt kasutusel kaupade/teenuste kirjeldamiseks, vaid piisab, et vastavat tähist on võimalik kasutada sellistel eesmärkidel. Otsuses nr T-85/08 on Euroopa Kohus ka jõudnud seisukohale, et tähise kirjeldavuse hindamisel ei oma tähtsust, kas tähis sõnaraamatutes esineb või mitte. Tähis GRILLCUBE koosneb kahest täiesti tavapärasest sõnast ja nende kokkukirjutamine ei tekita mingit uut tähendust. Tarbija tajub vastavaid sõnu ikka üksnes toote omaduse (kuubikujulisus) ja otstarbe (grillimiseks mõeldud) kohta infot andva teabena. Patendiamet on seega endiselt seisukohal, et tähis GRILLCUBE kirjeldab Eesti asjaomase avalikkuse jaoks registreerimisest keeldutud tooteid, sest tegemist on toodetega, mis seostuvad grillimisega/mis on grillimise toiminguks mõeldud ning mis saavad olla kuubikujulised.

Patendiamet on seisukohal, et tähise GRILLCUBE moodustavate sõnade tähendusest arusaamine ei nõua Eesti tarbijalt täiendavat mõttepingutust ning kaubamärgi tähendus tervikuna on arusaadav. Eesti tarbija saab aru inglise keelest, lisaks on samad ning sama tüvega sõnad kasutusel ka eesti keeles. Ameti hinnangul ei ole põhjust kahelda selles, et Eesti tarbija teab, et sõna 'grill' tähendab grilli (seade) või grillimist kui toimingut ning samuti ei jää tarbijale ebaselgeks sõna 'cube' kauba omadusele (kuubikujuline) viitav tähendus.

Markeerides klassi 4 tooteid (nt kütteained, süüteained, süütised jms) terminiga GRILLCUBE, on Patendiameti hinnangul tarbijale üheselt arusaadav, et neid tooteid saab kasutada grillimise alustamisel tulesüütamise hõlbustamiseks ning need on kuubikujulised. Kirjavahetuse käigus on Patendiamet esitanud kaebajale materjali (25.11.2013 kirja lisad), mis näitab, et tulesüütamiseks kasutatakse väga palju kuubikujuliseks pressitud/vormitud tahkeid tulesüütamishahendeid, olgu materjal selleks siis puidust, söest, briketist, turbast vms. Taotleja loetelu klassis 11 on toidutöötlemise seadmed, nt grillid, bbq-ahjud, küpsetusseadmed jne. Markeerides neid kaupu kokku kirjutatud ingliskeelsetest sõnadest koosneva tähisega GRILLCUBE, ei nõua tarbijalt suurt mõttepingutust, et aru saada, mis otstarbeks ning millise kujuga on toode. Nimelt toidu valmistamisega ja grillimisega seotud seadmete peal olev tähis GRILLCUBE näitab otseselt, et seadmed, millega grillitakse või küpsetatakse, on kuubikujulised. Nimetatud tõenduseks on Patendiamet 25.11.2013 kirja lisadena esitanud materjalid grillimiseks/küpsetamiseks mõeldud

seadmete kuju kohta (nt lisas 20 „Cube Design Grill“, lisas 21 „Mini Cube“, lisas 22 „Cube Grill“, lisas 23 „Compact Cube Grill Rolls To Wherever Carbivores Congregate“, lisas 24 „grilling cube“). Patendiamet lisab, et kuju ja otstarve on tarbijale olulised toote omadused, mille järgi ta toodet ostab. Eeltoodust tulenevalt on kaubamärk GRILLCUBE registreerimisest keeldutud toodete osas kirjeldav ning mitte vaid sugestiivne ja vihjav.

Patendiamet ei nõustu kaebajaga, et üksnes asjaolu, et sõnade kombinatsioon GRILLCUBE pole kaubaklassi tarbijate hulgas kasutuses, näitab, et tegemist on ebatavalise ja kaubamärgiks sobiva tähisega ning sõnakombinatsioonil on olemas ilmne tajutavus ja eristav iseloom. Patendiameti hinnangul puudub sõnade kombinatsioonil GRILLCUBE vajalik tajutav erinevus, mis oleks asjakohane andmaks eristavat iseloomu ning võimaldaks seda kaubamärgina registreerida. Pelgalt asjaolu, et antud tähis pole kaubaklassi tarbijate hulgas kasutuses, pole piisav andmaks tähisele eristavat iseloomu. Ka Euroopa Kohus on leidnud (nt kohtuasi T-19/99, p 26), et sõna puudumine sõnaraamatutest ei muuda kirjeldavat sõna eristusvõimeliseks kaubamärgiks.

Kaebaja toonitab, et KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaldamise eelduseks on, et asjaomase avalikkuse poolt tajutava sõna tähenduse ja taotluses toodud kaupade sisu vahel on selge seos. Kaebaja märgib, et antud juhul see nii ei ole ja seda seost ei ole amet ka kuidagi tõendanud. See seos puudub kaebaja arvates nii klassi 4 kui ka 11 osas, kuna ühegi taotluses toodud kauba omaduseks ei ole kuubikujulisus. Patendiamet rõhutab, et tähise kirjeldavana käsitlemise eeltingimuseks ei ole see, et see tähis oleks juba kaubamärgitaotluse esitamise hetkel realselt kasutusel kaupade/teenuste kirjeldamiseks, vaid piisab, et vastavat tähist on võimalik kasutada sellistel eesmärkidel (vt Euroopa Kohtu otsus nr C-191/01P, p 32). Patendiamet leidis, et tähist GRILLCUBE on võimalik klassis 4 ja 11 nimetatud kaupade peal kasutada kirjeldavana ning seega on sõna tähenduse ja taotluses toodud kaupade vahel ka seos olemas. Vale on kaebaja väide, et Patendiamet pole kuidagi antud seost tõendanud. Patendiamet on oma väite kinnituseks esitanud kaebajale hulga materjali (25.11.2013 kirja lisad), kust on näha, et tulesüütamiseks kasutatakse väga palju kuubikujuliseks pressitud/vormitud tahkeid tulesüütamisvahendeid (klassi 4 kaubad, mille registreerimisest keelduti) ning grillimiseks/küpsetamiseks mõeldud seadmeid esineb ka kuubikujulistena (klassi 11 kaubad, mille registreerimisest keelduti).

Patendiamet märgib, et kuna kaupade grillahjudes kasutatavad laavakivid; röstrid; küpsetusplaadid (köögitarbed); piirituspõletid; pliidid; küpsetuspannid (v.a elektrilised); grillid (köögiriistad); grilltoendid ja -alused; küpsetusplaadid (kööginõud) osas ei ole tähis GRILLCUBE kirjeldav, on antud kaupade osas tähis ka registreeritav. Selleks, et tähis GRILLCUBE oleks kauba osas kirjeldav, peab kaup seostuma grillimisega ning seda kaupa peab esinema kuubikujulisena. Antud loetelus toodud kaubad Patendiameti hinnangul neid tingimusi ühel ajal ei täida.

Patendiamet ei nõustu kaebaja väitega, et loogika puudumist kaupade omaduste ja tähise tähenduse vahel illustreerib eriti hästi Patendiameti otsus, et klassi 21 kauba grillid (köögiriistad) osas on tähis registreeritav, kuid klassi 11 kauba grillid (köögiseadmed) osas mitte. Patendiamet märgib, et klassi 11 kuuluva kauba grillid (köögiseadmed) osas Patendiamet tähist ei registreerinud, sest klassis 11 on grillid (köögiseadmed) tähenduses 'toiduainete kuumtöötlemise seadmed', mis võivad olla kuubikujulised (vastavad näited on kaebajale ka esitatud 25.11.2013 kirja lisades). Klassi 21 kuuluva kauba grillid (köögiriistad) all mõeldakse aga tarvikuid ning seega selle kauba puhul pole tähis GRILLCUBE kirjeldav. Järelikult on vale kaebaja hinnang, et kaupade omaduste ja tähise tähenduse vahel puudub loogika.

Patendiamet ei saa ka nõustuda kaebajaga selles osas, et vaadeldes Patendiameti valikut, mille osas keeldumisaluseid kohaldati, puudub selles loogika. Kuna kauba röstid osas ei ole tähis GRILLCUBE kirjeldav ning eristusvõimetus, on Patendiamet selles osas ka tähise registreerinud. Nähes kauba röstid peal tähist GRILLCUBE, ei seostu see Patendiameti hinnangul tarbijale grillimise toiminguga. „Eesti keele seletava sõnaraamatu“ kohaselt tähendab röster 'röstimisriista, röstimisseadet'. Näitena on sõnaraamatus toodud ka lause: „Pane uued viilud röstrisse!“ Seega on röster küll toiduvalmistamise vahend, kuid see seostub tarbijale eelkõige saia või leiva röstimisega.

Patendiamet leiab, et tähis GRILLCUBE on kirjeldav klassi 4 kuuluvate süütevahendite ning küttevahendite osas. Sõnapaar GRILLCUBE annab kõnealuste toodete tarbijatele mõista, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud kuubikujuliste toodetega. Markeerides klassi 4 tooteid (nt kütteained, süüteained, süütised jne) terminiga GRILLCUBE, on Patendiameti hinnangul tarbijale üheselt arusaadav, et neid tooteid saab kasutada grillimise alustamisel tulesüütamise hõlbustamiseks ning need on kuubikujulised. Patendiamet on taotlejale kirjavahetuse käigus ka esitanud mitmeid näiteid (25.11.2013, lisad 1-17) kuubikujulistest tulesüütamiseks mõeldud vahenditest. Patendiamet leiab, et kuna grillimist alustatakse teatavasti grilli süütamisega, on tulesüütamine üheks grillimise toimingu osaks. Vastasel juhul poleks toitu ka võimalik kuumutada.

Patendiamet leidis oma otsuses tõepoolest, et kaubamärk ei ole kirjeldav keetmisega seotud seadmete (keeduseadmed, keetlid) osas. Patendiamet peab aga asjakohatuks kaebaja väidet, et amet peab õigust kohaldama ühetaoliselt selles osas, et kui amet leiab, et keetmine ei hõlma tarbijate jaoks süütamist ja kütmist, ei hõlma seda ka grillimine ning tegemist pole kauba omaduse kirjeldamisega. Patendiamet märgib, et keetmine erinevalt tulesüütamisest, pole grillimise toimingu osaks, see ei seostu mingil moel grillimisega ning seetõttu keetmisega seotud asjade puhul käesolev tähis pole kirjeldav. Kuna grillimist aga alustatakse teatavasti grilli süütamisega, on tulesüütamine ka grillimise üks osa, mistõttu süütevahendite osas on käesolev tähis kirjeldav. Ekspertiisi käigus on Patendiamet ka tuvastanud, et grillimise alustamisel kasutatakse tule süütamiseks väga palju kuubikujuliseks pressitud/vormitud tahkeid tulesüütamise vahendeid, olgu selleks siis materjal puidust, söest, briketist, turbast vms. Kui tulesüütamiseks mõeldud kuubiku peal on kiri GRILLCUBE, siis on ameti hinnangul tarbijale kohe arusaadav, et kuubikujuline tulesüütamise vahend on mõeldud grillimise toiminguks. Lähtudes eeltoodust ja tulenevalt kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 p 3 ja p 2 palub Patendiamet Justiitsministeeriumi tööstusomandi apellatsioonikomisjonil jätta kaebus rahuldamata.

Kaebaja lõplikud seisukohad

Lõplikes seisukohtades jäi kaebaja kõikide kaebuses esitatud seisukohtade juurde.

Patendiameti lõplikud seisukohad

Patendiamet jääb samuti oma varasemalt esitatud seisukohtade juurde.

II Apellatsioonikomisjoni seisukohad ja otsus

Apellatsioonikomisjon, analüüsinud menetlusosaliste seisukohti, hinnanud esitatud dokumentaalseid tõendeid kogumis ja vastastikususes seoses, märgib järgmist.

Patendiameti 21. augusti 2014 otsusega nr 7/M201200378 jäeti osaliselt rahuldamata kaebaja taotlus kaubamärgi GRILLCUBE registreerimiseks Nizza klassifikatsiooni klassides nr 4 ja 11 nimetatud kaupade

suhtes KaMS § 9 lg 1 punktide 2 ja 3 alusel. Antud asjas ei ole vaidlustatud ja apellatsioonikomisjon ei hinda kaubamärgile GRILLCUBE õiguskaitsese andmise õiguspärasust nende klassides 4, 11, ja 21 nimetatud kaupade suhtes, millede osas on Patendiamet otsustanud kaubamärgi registreerida. Käesolevas asjas on vaidluse põhiküsimuseks, kas kaubamärk GRILLCUBE on Patendiameti otsuses mõnede klassides 4 ja 11 nimetatud kaupade omadusi kirjeldav ning seetõttu eristusvõimetu.

KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei saa õiguskaitses tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.

Antud õigusnorm kannab endas avaliku huvi eesmärki, mis seisneb selles, et KaMS § 9 lg 1 p 3 tunnustele vastavad tähised oleks vabad kõigile kasutamiseks. Avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik kasutada nende kaupade või teenuste, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse, omaduste tähistamiseks, oleksid vabalt kasutatavad kõigi poolt. Kaubamärgid, mis koosnevad üksnes kirjeldatavatest tähistest, ei ole registreerimiseks sobivad.

Kaubamärgi registreerimisel tuleb silmas pidada registreerimiseks esitatud kaubamärgi omadusi, kaupu ja teenuseid, mille suhtes kaubamärki soovitakse registreerida, samuti territooriumi, mille jaoks registreerimist taotletakse ja asjaomase avalikkuse taju, st kaubanduses tegutseva ettevõtja ja/või nimetatud kaupade või teenuste keskmise tarbija puhul, kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ja arukas.

Vaidlusalune tähis on sõnamärk, mis koosneb ühest trükitähedena kujutatud liitsõnast GRILLCUBE. Tähis on moodustatud kahest ingliskeelsest sõnast „grill“ ja „cube“. Eesti ja inglise keeles kaubamärgil konkreetne tähendus puudub. Patendiameti otsusest ja menetlusosaliste seisukohtadest järeldeb, et sõna GRILLCUBE eesti ja inglise keeles ei eksisteeri ning sõna ei ole igapäevases keelekasutuses. Sellest tulenevalt on Patendiamet tuletanud sõna tähenduse kahe sõna ingliskeelsest tähendusest. Sõna „grill“ tähendab tõlkes grill, röst, grillima ja röstima. Eesti keeles on sõna „grill“ mõistetav, kui grillimisseade, röstimisseade, röster. Sõna „cube“ tähendab tõlkes kuup ja kuubik. Eesti keeles mõistetakse sõna kuubik all kuubitaolist keha. Vaadeldes nimetatud sõnu koos (GRILLCUBE) võib seda otsetõlkes tajuda kui grillikuup, grill kuup, grillikuubik, grillikuubik, vmt. Kuivõrd tegemist on tehissõnaga, mille tähendus on tuletatud mitmest sõnast, siis võib sellel olla erinevaid tähenduslikke variatsioone.

Patendiamet asus otsuses seisukohale, et Eesti tarbija mõistab inglise keelt piisavalt hästi, et mõista antud ingliskeelsete sõnade tähendust. Sellest tulenevalt osutub Patendiameti otsuse kohaselt tähis GRILLCUBE vaidlusaluste kaupade osas üksnes nende omadusi ja otstarvet kirjeldavaks, näidates, et tegemist on kuubiku kujuliste tulesüütamise vahenditega ning kuubiku kujuliste grillimise- ja küpsetusseadmetega.

Apellatsioonikomisjon Patendiameti seisukohaga ei nõustu. Kaubamärgiga tähistatavad kaubad on olemuselt laiatarbekaubad, millede sihtgrupiks on Eesti keskmine tarbija. Võib nõustuda Patendiameti seisukohaga, et Eesti keskmine tarbija mõistab inglise keelt üle keskmise hästi. Kuid antud juhul tuleb silmas pidada, et GRILLCUBE on tehissõna, mille otsene ja kindel tähendus inglise ning eesti keeles puudub. Sellest tuleneb, et sõna GRILLCUBE tähendus ei pruugi olla keskmise tarbija jaoks üheselt selge ja konkreetne, mis võib muuta sõna tähenduse mõistmise keerulisemaks. See asjaolu muudab kaubamärgisõna tähenduse Eesti keskmisele tarbijale ebaselgemaks. Kui kaubamärgi sõna tähendus ei ole tarbijale kergesti mõistetav, siis ta pöörab vähem tähelepanu sõna võimalikele tähendustele ja selle

erinevatele elementidele. Asjaolu, et Eesti elanikkonnast ca 581 400 inimest saab igapäevase suhtlemise piires inglise keelest aru, ei järeldu automaatselt, et tarbijad mõistavad samavõrd hästi ka ingliskeelsete sõnade selliseid kombinatsioone, mida inglise keeles igapäevases keelekasutuses ei eksisteeri, nagu käesolevas asjas. Iseenesest ei peagi kaubamärk olema keelepraktikas kasutusel, kuid kui tarbija ei mõista kerge vaevaga sõna tähendust, siis vähendab see kaubamärgi kirjeldavat iseloomu ning tarbija ei taju tähist tingimata kaupade omadusi kirjeldavana. Seetõttu on oluline arvesse võtta, kuidas tarbija kaubamärgi sõnastu aru saab.

Sõna GRILLCUBE eestikeelne vaste grillkuup või grillkuubik ei ole sellisena eesti keeles kasutuses ning pole Patendiameti otsuses märgitud kaupade sektoris levinud sõnakombinatsioon. Sõnadel ei ole tegelikult ka tõlkes konkreetset ja üheselt mõistetavat selget tähendust. Seetõttu ei pruugi tarbijad kergesti ja ilma täiendava analüüsita aru saada, mida sõnaga täpsemalt soovitakse öelda ning tal tuleb kaubamarki täiendavalt analüüsida. Järelikult ei ole põhjendatud Patendiameti väide, et kaubamärgi kirjeldav tähendus Eesti tarbija jaoks on selgesti arusaadav ning ei nõua täiendavat tarbijapoolset analüüsi (Patendiameti otsuse punkt 3.2.).

Nõustuda ei saa Patendiameti väitega, et isegi, kui GRILLCUBE oleks väljamõeldud sõna, nii nagu väidab seda taotleja, loeb Eesti tarbija need sõnad ikkagi eraldi välja – CRILL CUBE. Siinkohal tuleb selgitada, et Patendiameti otsuses ei ole tõendatud, et sõna GRILLCUBE eksisteeriks inglise või eesti keeles reproduktsioonil kirjeldatud vormis. Seega on kaebaja õigustatult järeldanud, et tegemist on vägagi tõenäoliselt väljamõeldud tehissõnaga. Samasugusele järeldusele jõudis ülalpool ka apellatsioonikomisjon. Samuti ei ole õige jaotada kaubamarki osadeks ning õiguskaitse eeldusi tuleb hinnata lähtudes reproduktsioonist, analüüsides kaubamarki tervikuna (KaMS § 12 lg 1 p 2). Miks Eesti keskmine tarbija loeb need sõnad eraldi välja, ei ole Patendiamet lähemalt selgitatud (Patendiameti otsuse p 3.3.).

Apellatsioonikomisjoni hinnangul mitte igasugused kauba omadused ei muuda tähist kirjeldavaks KaMS § 9 lg 1 p 3 mõistes. Kaupade ja teenuste omadusi kirjeldav on kaubamärk, mida võib tarbijate sihtgrupi seisukohalt vaadelduna tavapäraselt kasutada selle kauba või teenuse, mille jaoks kaubamärgi registreerimist taotleti, tähistamiseks otseselt või üht selle olulist omadust mainides (Euroopa Kohtu otsus T-311/02, p 26). Vaidlustatud otsuses ei ole üheselt tuvastatud, et tarbijad tavapäraselt kasutavad või võivad kasutada nt hakkepuidu, puitlaastude, puidugraanulite, toiduainete kuumtötlusseadmete, grillide, gaasipõletite või muude klassides 4 ja 11 nimetatud kaupade tähistamiseks otseselt või selle olulise omadusena asjaolu, et toode on kuubikujuline. Väga paljudel asjadel ja kaupadel võib olla kuubiku kuju. Patendiameti otsusest ei selgu, et kirjeldatud vorm oleks nimetatud toodete oluline omadus. Mitmete otsuses nimetatud kaupade puhul on ka üsna küsitav, kas sellisel kujul kaupad üldse eksisteerivad. Näiteks on väga ebatõenäoline ja vastupidist ei selgu Patendiameti otsusest, et hakkepuit, puidugraanulid, puitlaastud, küttepiiritus, vms esineksid kuubiku kujulistena. Nii mõistab tarbija hakkepuidu all tavapäraselt puidust väikesteks osakesteks peenestatud küttainet (mitte kuubikuks kokku pressitud küttainet). Kuivõrd nimetatud kaupad kuubiku vormis väga tõenäoliselt ei toodeta (vähemalt Patendiameti otsuses ei ole selliseid asjaolusid tõendatud), siis ei ole ka apellatsioonikomisjonil alust arvata, et tarbijad tavapäraselt kasutavad nimetatud kaupade tähistamiseks otseselt või selle olulise omadusena kuubiku või mõnda teist sellelaadset vormi.

Teiseks leiab apellatsioonikomisjon, et asjaolust, et taotluses toodud mõned kaubad võivad olla kuubikujulised, ei järeldu kuidagi automaatselt, et kuubikujulisus on toote oluline omadus ja Eesti keskmine tarbija mõistab kaubamärki GRILLCUBE kui otsesest viidet kauba omadusi kirjeldava tähisena.

Patendiameti otsuse põhjendus kaubamärgi GRILLCUBE osalise registreerimisest keeldumise kohta on sedavõrd üldine, et see võib tuua kaasa valdava osa kaubamärkide registreerimisest keeldumise suure osa kaupade suhtes vaid põhjusel, et kaubamärk sisaldab sõna „cube“, kuivõrd väga palju asju võib eksisteerida kuubikujulisena.

Kaebuse esitaja on põhjendatult tõstatanud küsimuse, kuidas on kuubikujulisus mõnede klassi 4, 11 ja 21 kaupade puhul rohkem toote omadus võrreldes teiste samasse klassi kuuluvate toodetega, millede suhtes amet pidas võimalikuks kaubamärgi registreerimise taotluse rahuldada.

Patendiameti otsuse keeldumise põhjendustest ei nähtu, mille poolest erinevad klassides 4 ja 11 loetletud registreerimisest keeldutud kaubad klassides 4, 11 ja 21 nimetatud kaupadest, millede registreerimise taotluse otsustas Patendiamet rahuldada. Mitmed Patendiameti otsuses märgitud kaubad on olemuselt väga sarnased, mõned isegi identsed. Patendiamet otsustas registreerida klassi 21 kuuluvad grillid (köögiriistad), kuid samal ajal keelduti õiguskaitses andmisest grillidele (köögiseadmed), mis on loetletud klassis 11. Klassis 11 ja 21 nimetatud grillid võivad olla identsed, kuna köögiseadmed ja köögiriistad on olemuslikult suures osas kattuvad ning mõlemad võivad tähistada köögis toidu valmistamiseks kasutatavaid riistaid ja seadmeid. Kaebusele saadetud vastuses selgitab Patendiamet, et klassi 11 kuuluva kauba grillid (köögiseadmed) osas tähist ei registreeritud, sest klassis 11 on grillid (köögiseadmed) tähenduses „toiduainete kuumtöötlemise seadmed“, mis võivad olla kuubikujulised. Klassi 21 kuuluva kauba grillid (köögiriistad) all mõeldakse aga tarvikuid ning seega selle kauba puhul pole tähis GRILLCUBE kirjeldav. Apellatsioonikomisjon on seisukohal, et Patendiameti köögiseadmete ja köögiriistade eristamise kriteeriumid on pigem kunstlikud. Eesti õigekeelsussõnaraamatu kohaselt hõlmab sõna „riist“ ka „seadet“ ja „seadmeid“ (vt Õigekeelsussõnaraamat, 2013 ja Eesti keele seletav sõnaraamat). Seega liitsõnal „köögiriist“ on laiem tähendus ja see hõlmab köögis kasutatavaid seadmeid.

Patendiamet väidab, et registreerimisest keeldutud toodete näol on tegemist kuubikujuliste tülesüütamise vahenditega ning kuubi kujuliste grillimis- ja küpsetusseadmetega. Otsuse punkti 3.2. kohaselt on tegemist grillimise toiminguks mõeldud kuubi kujuliste toodetega. Apellatsioonikomisjon märgib, et selline üldine põhjendus on omistatav samaaegselt mitmetele klassis 4, 11 ja 21 nimetatud grillimise ja toiduvalmistamisega seotud kaupadele, mille suhtes amet leidis, et kaubamärk siiski on registreeritav. Näiteks ka Patendiameti otsuses märgitud kaupu gaasiga töötavad pannid, praeahjud (gaasiga), ahjude väliskestad, grillahjudes kasutatavad laavakivid, röstrid, pliivid, köögitarbed, grillid, grilltoendid ja -alused, küpsetusplaadid (kööginõud) võidakse kasutada grillimisel ja need võivad olla kuubikujulised.

Vastuses kaebusele leidis Patendiamet, et kuju ja otstarve on tarbijale olulised toote omadused, mille järgi ta toodet ostab. Eeltoodust tulenevalt on kaubamärk GRILLCUBE registreerimisest keeldutud toodete osas kirjeldav ning mitte vaid sugestiivne ja vihjav. Apellatsioonikomisjon nõustub, et tarbijad võivad kaupade valimisel pidada oluliseks asjade kasutamise otstarvet, disaini ja kuju. Apellatsioonikomisjon märgib, et Patendiameti seisukoht tähendab, et kaubamärgi registreerimisel oleks tulnud analüüsida ja põhjendada, kas klassis 4 ja 11 loetletud kaupade puhul on toote kuju oluline omadus ning kuidas see võib mõjutada kaubamärgi GRILLCUBE registreerimist. Sellised kaalutlused aga otsuses puuduvad ning otsuses on vaid tõdetud, et sõna cube tähendab tõlkes kuubikut ja seega kirjeldab nimetatud kaupade omadusi. Oluline

on aga, et taotleja saaks aru, millistel kaalutlustel kaubamärgile õiguskaitse andmisest osaliselt keeldutakse – haldusakti adressaadil peab olema võimalus tutvuda Patendiameti otsuse kaalutlustega ja nende põhjal veenduda taotluse rahuldamata jätmise õiguspärasuses.

Apellatsioonikomisjon on seisukohal, et kõikide registreerimisest keeldunud kaupade juures ei ole kauba kuju võrdselt oluline tingimus. Näiteks on vähetöenäoline, et tarbijate jaoks on registreerimisest keeldunud klassi 4 kuuluvate hakkepuidu ja kütteinete (k.a. küttepiirituse) või grillsüsi kuju olulisemad, kui näiteks rösteri puhul (klass 11), millele on õiguskaitse antud. Esimeste juures on ennekõike olulised toote kütteomadused, kasutusvõimalused ning mõju keskkonnale, mitte niivõrd nende kuubiline kuju, isegi kui tooted võivad esineda muuhulgas kuubiku vormis. Küll võiks arvata, et tarbija jaoks on oluline näiteks rösteri, grilli, grilltoendite ja -aluste ja muude sarnaste kaupade (klass 21) vorm ja disain, sest nad võivad asetseda inimese kodus nähtaval kohal ning tooteid võidakse püüda sobitada interjööri (nt tavapärane on hoida rösterit köögis). Vaatamata sellele on Patendiamet otsustanud registreerida kaubamärgi nende kaupade suhtes, millede puhul võiks justkui eeldada tarbija suuremat tähelepanu toote välimusele. Patendiamet ei ole otsuses põhjendanud, kuidas on taotluse rahuldamata jäetud klassides 4 ja 11 nimetatud kaupade juures kauba vorm olulisem võrreldes registreeringus märgitud nende kaupadega, mida saab samuti kasutada ning seostada grillimisega.

Vastuses kaebusele põhjendas Patendiamet grillahjudes kasutatavate laavakivide, rösterite, grillide (köögiriistad) ja teiste registreeritud kaupadele õiguskaitse andmist, et kaup peab seostuma grillimisega ning seda kaupa peab esinema kuubikujulisena. Antud loetelus toodud kaubad Patendiameti hinnangul neid tingimusi ühel ajal ei täida (Patendiameti vastuse p 3.12.). Apellatsioonikomisjoni hinnangul on selline seisukoht põhjendamata. Patendiameti ühelauselised väited, mille kohaselt mõni kaup kirjeldab kaubamärgi omadusi ja teine mitte, ei võimalda apellatsioonikomisjonil aru saada, kuidas vastava järelduseni jõuti ning kas vastav põhjendus on õiguspärane. Tegusõna „röstima“ tähenduselt samane või väga lähedane on sõna „grillima“, „kuivalt kuumutama või pruunistama“ (vt ÕS 2013). On üsna levinud, et röstereid võidakse toota väga erineva kujuga, sh kuubikujulistena. Seega Patendiameti otsuse põhjendusi järgides peaks kaubamärk GRILLCUBE kirjeldama ühtlasi grillimiseks kasutatavate rösterite omadusi, kuid see asjaolu ei ole takistanud kaubamärgi registreerimist.

Lähtudes eeltoodust on Patendiameti otsus põhjendamiskohustuse rikkumise tõttu olulise vormiveaga, kuna otsusest ei selgu üheselt, millistel kaalutlustel on kaubamärgi GRILLCUBE registreerimise taotlus jäetud osaliselt rahuldamata (isiku õigus heale haldusele, haldusmenetluse seaduse § 54 ja § 56 lg 1).

Patendiameti otsuses on ebaõigesti kohaldatud KaMS § 9 lg 1 punkti 3, kuivõrd otsuses ei ole tõendatud, et kaubamärk GRILLCUBE kirjeldab kaupade omadusi, millede osas on registreerimise taotlus jäetud rahuldamata.

Patendiameti otsusega jäeti kaubamärgi GRILLCUBE registreerimistaotlus rahuldamata täiendavalt KaMS § 9 lg 1 p 2 alusel. Otsuses selgitatakse, et kõnealuste toodete tarbijate sihtrühm saab kaubamärgi registreerimise taotlusega hõlmatud kaupade valguses aru, et ingliskeelne sõnade kombinatsioon GRILLCUBE annab mõista, et tegemist on grillimise toiminguks mõeldud kuubikujulistega toodetega. Sellest võib järeldada, et Patendiameti otsuse järgi kaubamärgil GRILLCUBE puudub eristusvõime, kuna kaubamärk kirjeldab kaupade omadusi ja tähist kasutatakse või on võimalik kasutada kaubanduses asjaomaste kaupade ning teenuste tähistamiseks. Arvestades, et apellatsioonikomisjoni tuvastas eelnevalt, et kaubamärk GRILLCUBE ei kirjelda kaupade omadusi, mistõttu ei ole põhjendatud järeldada, kaubamärk on sel põhjusel eristusvõimetu KaMS § 9 lg 1 p 2 alusel.

Apellatsioonikomisjon lisab täiendavalt, et kaubamärgina võib käsitleda kõiki tähiseid, millega on võimalik täita kaubamärgi päritolu eesmärki ning eristada ühe isiku kaupu ja teenuseid teise isiku samaliigilistest kaupadest ning teenustest (KaMS § 3). Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6 quinquies b punktist 2 tuleneb, et kaubamärkide registreerimisest võib keelduda ainult siis, kui märkidel puuduvad täielikult eristustunnused. Kaubamärgi algussõna „grill“ eraldivõetuna oleks Patendiameti otsuses nimetatud kaupade suhtes eristusvõimetu, sest ingliskeelne sõna „grill“ seostub Eesti tarbijale grillimisega. Selle üle vaidlust ei ole. Samas tuleb kaubamärki vaadata tervikuna koos sõnaga „cube“. Pidades silmas, et apellatsioonikomisjon tuvastas eelnevalt, et tehissõna GRILLCUBE tervikuna võttes ei pruugi Eesti keskmisele tarbijale olla asjaomaste kaupade kontekstis täiesti üheselt mõistetav Patendiameti otsuses kirjeldatud viisil, kaubamärgisõna ei viita kaupade omadustele otseselt ega selle olulisi omadusi mainides, samas kaubamärgisõna „grill“ sõna alguses sisaldab viiteid grillimisega seotud toodetele, mis ei ole originaalne ning vähendab kaubamärgi eristusvõimet, leiab apellatsioonikomisjon, et kaubamärk ei ole tugeva eristusvõimega, kuid siiski mitte täiesti eristusvõimetu. Kaubamärki tervikuna vaadeldes võib tõdeda, et sõnade kombinatsioon sisaldab vähemalt minimaalseid eristavaid tunnuseid ning tähis on Patendiameti otsuses nimetatud vaidlusaluste klassides 4 ja 11 nimetatud kaupade osas vähemalt nõrgalt eristusvõimeline, millest tulenevalt on kaubamärk võimeline täitma kaubamärgifunktsiooni.

Neil kaalutlustel kuulub kaebus rahuldamisele.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61 lg 1, kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 punktidest 2 ja 3, apellatsioonikomisjon

o t s u s t a s:

- 1. Rahuldada GrillSeason OÜ kaebus. Tühistada Patendiameti 21. augusti 2014 otsus nr 7/M201200378 ja kohustada Patendiametit jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.**
- 2. Kaebajal on õigus kaebuselt tasutud riigilõiv tagasi saada.**

Kaebaja võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. Kaebaja teavitab viivitamata apellatsioonikomisjoni kaebuse esitamisest. Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta hagi menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

Allkirjad:

P. Lello

S. Sulsenberg

E. Hallika